

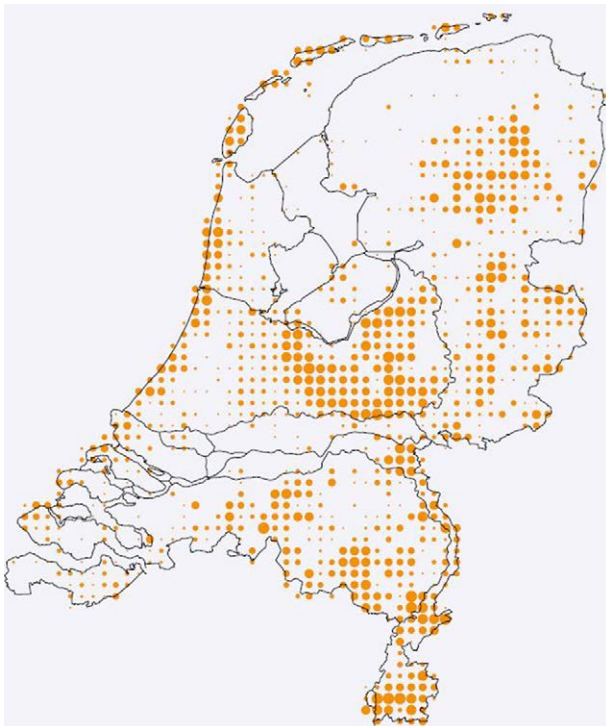
Werkgroepen

Mieren (Formicidae)

De afgelopen jaren heeft de EIS-werkgroep mieren, in nauwe samenwerking met de Mierenwerkgroep (MWG) van de NEV niet stilgezeten. Zo zijn er jaarlijks inventarisatie-excursies (onder meer naar Mook en Gennep, de Noordlike Fryske Wâlden, het westen van Noord-Brabant, Ommen, etc.) en wordt elk na-jaar een determinatiedag georganiseerd. Verschillende werkgroepleden hebben ook zelf veel mierenveldwerk verricht en over de bevindingen wordt regelmatig gepubliceerd in Forum Formicidarum, Entomologische Berichten, Nederlandse Faunistische Mededelingen, Natura, Natuurhistorisch Maandblad, etc.

De laatste publicatie met verspreidingskaarten van onze mierensoorten stamt alweer uit 2004. Toen werd *De wespen en mieren van Nederland* (Nederlandse Fauna 6), gepubliceerd. Hierin werden gegevens opgenomen tot en met 2003. Inmiddels is er veel informatie bijgekomen: nieuwe soorten, extra vindplaatsen, herontdekkingen, herdeterminaties... Zie voor een overzicht Forum Formicidarum 10 (1-3): 10-17, 2009 [2012]. En ook daarna zijn er al weer wat veranderingen bekend geworden. Het lijkt ons nuttig om een nieuwe atlas uit te brengen en zo de huidige kennis van de faunistiek van onze mieren weer vast te leggen. Ook zijn er nu goede overzichten van exotische soorten in ons land. Aangezien er momenteel veel aandacht is voor deze groep dieren vanuit het natuurbeleid, krijgen de soorten die zich daadwerkelijk gevestigd hebben ook een plaats in de nieuwe atlas. Waarschijnlijk verschijnt de atlas dan in de serie verspreidingsatlassen van EIS.

We roepen iedereen op om – voor zover nog niet gedaan – mie-

Verspreiding van mierenwaarnemingen (hier aantal waargenomen soorten per 5x5 km) tot en met 2009.

Behaarde rode bosmier *Formica rufa* (foto Theodoor Heijerman).

renwaarnemingen door te geven aan EIS voor opname in het landelijke bestand, wat de basis zal worden voor de verspreidingskaarten. Er is een waarnemingenformulier in Excel dat ingevuld kan worden en ervoor zorgt dat de gegevens door ons makkelijk overgenomen kunnen worden. Hopelijk kunnen we dan aan het eind van 2015 de nieuwe atlas afronden.

Tegenwoordig kunnen de kaartjes makkelijk gemaakt worden en vlak voor het gereedkomen van de publicatie worden afgerond. Dit betekent dat er nog twee veldseizoenen zijn om aanvullende waarnemingen te doen. Er is in Nederland nog een aantal witte vlekken te vinden. Het kaartje geeft de verspreiding van de mierenwaarnemingen tot en met 2009 weer. Inmiddels zijn er al weer wat plekken onderzocht, zoals onder andere in Forum Formicidarum te lezen viel, maar het grote beeld klopt nog steeds. Nauwelijks onderzochte gebieden vinden we met name op alle kleigronden van ons land, natuurlijk ook omdat hier slechts weinig soorten zijn te verwachten. Toch is het ook nuttig om de algemene soorten in dit soort gebieden te kunnen aantonen. In deze regio's kunnen in het stedelijk gebied, en dan met name in de wat oudere stadsparken, verrassende ontdekkingen worden gedaan. We hopen dat u allemaal meehelpt om een goed gevulde mierenatlas te kunnen publiceren!

André van Loon & Jinze Noordijk

Lieveheersbeestjes (Coccinellidae)

Dit jaar is begonnen met het digitaliseren van de collectie Nederlandse lieveheersbeestjes van Naturalis inclusief de voormalige ZMA-collectie. Op het moment zijn er meer dan 30.000 exemplaren gedigitaliseerd, naar schatting ruim 80% van de collectie. Ongedetermineerd materiaal is door Gerrian Tacoma op naam gebracht en in de collectie ingevoegd. Voor de digitalisatie wordt het materiaal gecontroleerd door Jan Cuppen. Naar verwachting zijn de grote lieveheersbeestjes begin september klaar. De determinatie van de kleine lieveheersbeestjes (*Scymninae*, *Hyperaspis*, *Rhyzobius*) vergt meer tijd en we hopen dat het lukt om die in de winter 2014-15 ter digitalisatie aan te bieden.

In de periode 2015-17 willen we door middel van een atlasproject de lieveheersbeestjes meer onder de aandacht brengen. Het

Het onbestippeld lieveheersbeestje *Cynegetis impunctata* werd in 2014 voor het eerst in Nederland aangetroffen (foto Henk Soepenbergh).

uiteindelijke doel is om de informatie uit de collectie van Naturalis, de gegevens van veldentomologen en de waarnemingen van Waarneming.nl samen te brengen in een verspreidingsoverzicht van de Nederlandse lieveheersbeestjes. Momenteel is hiervoor een subsidieaanvraag in voorbereiding en eind dit jaar moet duidelijk zijn of dit project van start kan.

Jan Cuppen & Vincent Kalkman

Werkgroep Vlinderfaunistiek

Noctua was actief betrokken bij het verslag van de gemeenschappelijke Snellen/ter Haar-excursie in de Noord-Hollandse duinen, en bij de voorbereiding van de komende excursie in het Gooi. De negende Nacht van de Nachtvinders was, wat de verwerking van de waarnemingen betreft, weer een WVF-taak. Een werkgroep in oprichting voor de vlinderfauna van de Biesbosch heeft informatie gekregen over fauna, waarnemingsintensiteit en abundanties per kilometerhok. Op basis van data uit Noctua is een nieuwe atlas verschenen van de Friese macro's (Gerrit Tuinstra, 2014. Naamlijst & voorlopige atlas van de macro-nachtvinders in Friesland, 2/e). In overleg met De Vlinderstichting zijn in begin maart de data voor alle kaartjes en grafieken in Vlindernet.nl en Microlepidoptera.nl herberekend op basis van de situatie op 1 maart 2014.

Willem Ellis

Sprinkhanen

In 2013 werd het veldwerk voor het atlasproject afgesloten. Momenteel werkt het auteursteam aan de publicatie in Entomologische Tabellen. In de projectperiode (2011-2013) werden gemiddeld zo'n 40.000 records ingevoerd. Dit toont de meerwaarde van de samenwerking met Waarneming.nl, waarbij de waarnemers altijd een up-to-date inzicht hebben in alle beschikbare gegevens en het leuk wordt gemaakt om waarnemingen te doen en door te geven.

Roy Kleukers

Aasfauna

De EIS-werkgroep aaskevers werkt nog steeds aan de controle van alle zich in musea bevindende en op Waarneming.nl ingevoerde foto's van silphiden. Inmiddels zijn bijna 11.000 exemplaren bekeken en opgenomen in het bestand. Er wordt gewerkt aan een digitale sleutel voor de Silphidae.

Dit voorjaar werden weer diverse excursies gehouden. Tijdens een inleidend praatje over de keverfauna op kadavers in Utrecht in 2013 bleek het enthousiasme onder de jeugdige aanwezigen zo groot dat tijdens het Pa(as)Ka(mp) van de NJN een aaskevertour werd georganiseerd in het Korenburgerveen.

Evenals in 2013, toen een bezoek werd gebracht aan het grensoverschrijdende natuurgebied Kempen-Broek, werd dit voorjaar in opdracht van Stichting Ark een aasfaunaexcursie geleid voor Limburgse natuurgidsen. Deze keer vond deze dag plaats in Nationaal Park De Meinweg waar sinds kort kadavers van grotere zoogdieren mogen blijven liggen.

Een door Stichting Ark uitgegeven Natuurbericht over het in de Entomologische Berichten verschenen overzichtsartikel leidde in mei tot een bijna kwartier durende reportage over het belang van kadavers voor de Nederlandse natuur bij Vroege Vogels.

De rest van het seizoen zal nog een zomerbezoek worden gebracht aan het Korenburgerveen, wordt meegeschreven aan een stuk over het belang van grote kadavers voor de Nederlandse natuur en zal de samenwerking met Stichting Ark verder worden voortgezet.

Ed Colijn

Bureau EIS

Bereikbaarheid bureau en medewerkers

Bureau EIS

071-7517314 / 071-5687670, eis@naturalis.nl

Ed Colijn (di-do)

071-7517309, ed.colijn@naturalis.nl

Vincent Kalkman (di-vr)

071-7517373, vincent.kalkman@naturalis.nl

Roy Kleukers (ma, di, do, vr)

071-7517374, roy.kleukers@naturalis.nl

Bram Koese (ma-vr)

071-7517373, bram.koese@naturalis.nl

Annemarie Kroon (vr)

071-7517314, annemarie.kroon@naturalis.nl

André van Loon (di, wo, do)

071-7517314, andre.vanloon@naturalis.nl

Jinze Noordijk (ma, di)

071-7517309, jinze.noordijk@naturalis.nl

Menno Reemer (ma-wo, vr)

071-7517359, menno.reemer@naturalis.nl

John Smit (di-vr)

071-7517359, john.smit@naturalis.nl